

Pravopisni rat : Komentirana bibliografija publicističkih članaka o hrvatskom pravopisu objavljenih u 2000. i 2001. godini, IV

Babić, Stjepan; Ham, Sanda

Source / Izvornik: Jezik : časopis za kulturu hrvatskoga književnog jezika, 2005, 52, 22 - 30

Journal article, Published version

Rad u časopisu, Objavljena verzija rada (izdavačev PDF)

Permanent link / Trajna poveznica: <https://urn.nsk.hr/urn:nbn:hr:142:466700>

Rights / Prava: [Attribution 4.0 International](#)/[Imenovanje 4.0 međunarodna](#)

Download date / Datum preuzimanja: 2024-07-28

FILOZOFSKI FAKULTET
SVEUČILIŠTE JOSIPA JURJA STROSSMAYERA U OSIJEKU

Repository / Repozitorij:

[FFOS-repository - Repository of the Faculty of Humanities and Social Sciences Osijek](#)

PRAVOPISNI RAT

Komentirana bibliografija publicističkih članaka o hrvatskom pravopisu objavljenih u 2000. i 2001. godini

Stjepan Babić i Sanda Ham

122. E. Roterbauer, Ne ću ili neću pitanje je sad!, nadnaslov: Zbrka oko hrvatskoga pravopisa, podnaslov: Ovakvo igranje s tri pravopisa izazvalo je veliku buru u hrvatskoj javnosti jer ono podsjeća na zbivanja iz srednjega vijeka kada je hrvatska kroz nekoliko stoljeća bila jedina europska zemlja koja je za jedan jezik imala tri pisma: glagoljicu, bosančicu i latinicu, OD,¹ 22. i 23. veljače 2001., str. 3.

Članak započinje s posve pogrješnim uporištem o trima pravopisima (taj treći ni dan danas nismo dočekali) i posve promašenom usporedbom srednjovjekovne pismenosti s našom, suvremenom. U kakvoj su svezi glagoljica, bosančica i latinica sa suvremenim latiničnim pravopisom, to je valjda poznato samo novinarki.

Komentari Lj. Kolenić, kojima je protkan članak i koji su ulomci iz razgovora s njom, jedini su vrijedni spomena u ovom člančiću jer Lj. Kolenić stručno prilazi pravopisnim pitanjima. (Profesoricu Lj. Kolenić novinarka naziva: *profesor!*)

Uz članak je zabilježena i anketa, a budući da svi anketirani govore o trima pravopisima, očito da im je postavljeno pogrješno pitanje. Jedan od anketiranih (mlađa osoba) čak tvrdi da je kroz školovanje prošao kroz četiri pravopisa... ako se rodio u Brozovo doba, moguće, ali tada bi 2002. imao 110 godina. (*S. H.*)²

123. S. Babić, Silić nema petlje za stručne rasprave, VL, 27. veljače 2001., str.45.

Ovaj je članak odgovor na Silićev članak: Nisam političar, ali ću braniti svoju čast (vidi: 97.). Iako Silić u tom svom članku napada autore Hrvatskoga pravopisa i njihove zagovaratelje, samo mu je S. Babić odgovorio i to najopširnije na onaj dio u kojem J. Silić sebi u zasluge pribraja udžbenike s hrvatskim imenom:

“Hvaliti se svojim dvjema knjigama koje u naslovu nose hrvatsko ime, može samo zato što mu je put otvorila Gramatika hrvatskoga književnoga jezika prof. Težaka i mene. Ona je stradala jer mi nismo bili tako podobni. A kada je tako hrabar, što se nije usprotivio da mu pravopis ponese i srpsko ime i to u vrijeme kad je bilo mnogo

¹ Upotrijebljene su ove kratice: F – Fokus, FT – Feral Tribune, G – Globus, GS – Glas Slavonije, HN – Hrvatske novine, HS – Hrvatsko slovo, J – Jezik, JL – Jutarnji list, N – Nacional, NBL – Novi Brodski list, ND – Nedjeljna Dalmacija, NL – Novi list, O – Obzor, R – Republika (novine), SD – Slobodna Dalmacija, ŠN – Školske novine, V – Vijenac, Vj. – Vjesnik, VL – Večernji list, Z – Zarez.

² Autori komentara: Stjepan Babić (*S.B.*) i Sanda Ham (*S.H.*)

lakše jer je iste 1986. godine Akademija izdala tri knjige s hrvatskim imenom, Katičićevu sintaksu, Benešićev rječnik i moju Tvorbu riječi. Da je rekao odlučno ne, ne bi na pravopisnome priručniku bilo i srpsko ime.” (S. H.)

124. S. Mijovich Kocan, Pissi tako da te ccovjek mozze razumjeti, nadnaslov: Neke opaske u povodu petoga izdanja Babićeva, Finkina i Moguševa pravopisa, podnaslov: Temeljne pretpostavke na kojima bi se trebao zasnivati dobar hrvatski pravopis, koji bi bio prihvatljiv svima, jesu: voditi računa o navikama, dosljedno izbacivati iz pravopisa nametnuta srpskohrvatska rješenja, težiti hrvatskoj jezičnoj tradiciji i u skladu s time – konačno ukinuti “gajicu”, tj. pisanje č, ć, dž, š, ž., ŠN, 27., veljače 2001., str. 11.

Kao što naslov pokazuje, autor se zalaže za ukidanje dijakritičkih znakova. Tu on misao ponavlja već nekoliko puta, npr. u Obzoru 8. veljače 1997., u VL 4. svibnja 1997., gdje kaže:

“Odvajanjem hrvatske grafije od grafija balkanskih susjeda Hrvatska i na tom području postaje posve samostalna i neovisna. To je ideja vodilja mog prijedloga.”

Taj razlog nije dovoljan da bismo mijenjali grafiju, slovopis. Važniji je razlog što bi naš slovopis bez dijakritičkih znakova bio povoljniji za računala, lakše bismo se mogli njima služiti, ali ni to nije dovoljan razlog za mijenjanje slovopisa. Brozović je rekao: Ako je tako, valja mijenjati računala, a ne slovopis. (S. B.)

125. B. Stančić, Novi pravopis? A koji?, nadnaslov: Jezik naš svagdašnji, Novinar, 28. veljače 2001., str. 39.

Autor navodi i komentira misli nekolicine jezikoslovaca o pravopisima i već početku članka zaključuje da je riječ o dvjema suprotstavljenim stranama kada je riječ o suvremenom pravopisu i suvremenim jezikoslovcima. Propituje i komentira izjave predstavnika i jedne i druge strane.

Članak se stilom i sadržajem odmiče od uobičajenih novinarskih ispisa; bolji je i zanimljiviji od većine. Ali nije točniji. Primjerice, autor smatra da se teško izgovaraju *pogrješka* i *strjelica*, a sam piše istovrsni primjer: *vrjedniji* (koji je istovrstan zbog ostvaraja *je* iza pokrivenoga *r*). Poziva čitatelje da izgovore *dobitei*, *dohodci*... i osvjedoče se da nisu lagani za izgovor (kao što tvrdi Babić, uvjerava nas novinar!). Međutim, to nisu pravogovorni, nego pravopisni likovi, a o toj razlici u članku nema ni spomena. (S. H.)

126. J. Silić, Peto izdanje Hrvatskoga pravopisa u zavadi s prvim i četvrtim izdanjem, podnaslov: U povodu napisa Milana Moguša “Udari na hrvatski pravopis” / U mnogim je rješenjima Hrvatski pravopis (prvo izdanje) u zavadi s Hrvatskim pravopisom (četvrto izdanje) / Još se u povijesti hrvatskoga pravopisa nije dogodilo da je (samo) u trideset godina svoga djelovanja jedan pravopis doživio tolike vlastite reforme pravopisanja! / Treba li se onda pitati odakle tolika zbrka u današnjoj našoj pravopisnoj normi, Vj., 1. ožujka

2001., str. 16.

Iako u podnaslovu stoji da J. Silić odgovara M. Mogušu (vidi: **88.**), ipak nije riječ o odgovoru, nego o prikazu triju izdanja hrvatskoga pravopisa – londonca, 4. izdanja i 5. izdanja.

J. Silić uspoređuje oblike u kojima se ostvaruje (ili bi se trebalo ostvariti): *dc, tc (zadatci/zadaci, zadci/zaci), rje (pogrješka/pogreška)*; oblike nastale rastavljenim/sastavljenim pisanjem: *na iskap/naiskap*, a uspoređuje ih u svim trima izdanjima Hrvatskoga pravopisa, ali i s izdanjima svojega i Anićeva Pravopisnoga priručnika hrvatskoga ili srpskoga jezika.

Usporedba pokazuje da se u londoncu od stanja bez dvostrukosti: *zadaci, zaci; pogreška*, prešlo u četvrtom izdanju na dvostrukosti: *zadatci/zadaci, zadci/zaci; pogrješka/pogreška*, pa u petom izdanju opet na stanje bez dvostrukosti: *zadatci, zadci; pogrješka*. Posebice se i opširno osvrće na sastavljeno i rastavljeno pisanje smatrajući ga nedosljednim, poglavito u četvrtom izdanju.

Prikazano stanje i prikazane promjene J. Silić smatra *udarima na Hrvatski pravopis* (za razliku od M. Moguša koji *udarima* smatra unitarizam i velikosrpske nasrtaje) i smatra da su zbog toga tri izdanja Hrvatskoga pravopisa u međusobnoj zavadi.

Čini se da je drugačije pojašnjenje bliže istini, ono koje je neprestance ponavljao autorski dvojac Hrvatskoga pravopisa i njihovi brojni zagovaratelji: od londonca pa do petoga izdanja pošlo se u pohrvaćivanje rashrvaćenoga i odbacivanje novosadarija; zbog toga dvostrukosti; novosadarije J. Silić ne spominje.

J. Siliću odgovorio je M. Moguš, vidi: **130.** (S. H.)

127. M. Krmpotić, Jalove razpre oko pravopisa, HS, 2. ožujka 2001., str. 30.

M. Krmpotić poznat je po svom zalaganju za povratak na *korienski* pravopis i uopće, predmaretićevski, predbrozovski i predvukovski lik hrvatskoga književnoga jezika. I u ovom se članku zalaže za isto to, posebice kritizirajući Anić–Silićev pravopis, ali ne štedeći ni Babić–Finka–Mogušev budući da se ni taj pravopis ne vraća predbrozovskoj tradiciji (nego tek prednovosadskoj).

M. Krmpotić oštar je kritičar:

“Oba su ta dva pravopisa ostala i dalje Vukov srbijanski pravopis, te stoga oba nose pogrješno naslove “Hrvatski pravopis” ili “Pravopisni priručnik hrvatskoga jezika”, kako je izim sama naslova, u njima malo što, što pripada hrvatskom pravopisu. A mi dok pišemo Karadžićevim srbijanskim pravopisom – za sav sviet srbski pišemo”

Čini se da ipak *srbski* ne pišemo jer je Brozov pravopis (čiju tradiciju nastavlja Hrvatski pravopis) odmaknut ponešto, ali bitno, od karadžićevskih pravopisnih načela. Istini za volju, u svoje je vrijeme bio odmaknut i od morfonološkoga pravopisa (zagrebačke škole), ali bitnije je da je odmaknut od dosljednoga fonetskoga, karadžićevskoga – fonetskoga, a ne fonološkoga – Karadžić (pa i Maretić) pišu *ljucki* i *bracki*, a u Broza je *ljudski* i *bratski*. Izuzmemo li Krmpotićevu želju za povratkom na *korienski* pravopis, njegove su riječi korisno i dobro upozorenje

koje bismo trebali oslušivati ulazeći u Europu:

“Čini se da još ima mnogo Hrvata koji ne shvaćaju da danas u Hrvatskoj vlada vrlo nepovoljno društveno ozračje za održavanje hrvatskoga jezika. Često odgovorni Hrvati teško shvaćaju da živimo u odsudnom vremenu glede očuvanja hrvatskoga jezika. I ne vratimo li mu uskoro njegov izvorni hrvatski korienski način pisanja, njegovu samosvojnost, ne će nitko više moći očuvati i naš nacionalni identitet. Proguttat će nas veći i brojniji koji će u prodoru na zapad nagnuti u jednoj Europi bez granica.”

M. Krmpotić morfonološkim je pravopisom napisao i ovaj svoj tekst, a tako se svi- ma jasno može pokazati što je *korienski* pravopis i da taj pravopis nije u Hrvatskom pravopisu kako to žele prikazati i prikazuju Goldstein i njegovi istomišljenici, vi- čući na sav glas da je Hrvatski pravopis povratak *korienskomu* pravopisanju, želeći tako obezvrijediti Hrvatski pravopis jer dobro znaju se u svijesti prosječnoga čita- telja, na žalost i pogrješno, *korienski* još uvijek izjednačuje s ustaški. (S. H.)

128. S. Babić, Hrvatski su pisci pisali rijeci tipa grješnik, strjelica, podnaslov: Dokumentirano o hrvatskoj tradiciji u pisanju “je” iza “r” / Hrvatski je književ- ni jezik jekavski zato što su Hrvati za svoj jezični uzor uzeli jezik dubrovačkih pisaca. Odatle tip upotrebe i riječi kao grješnik, strjelica, ali kao ni u dubro- vačkih pisaca ni u prvom pravom pravopisu Ivana Broza iz 1892. nije to bilo normativno sređeno / Niz pisaca nastavio je pisati jekavski nakon što je Bo- ranić uveo ekavske oblike / Hrvatski pravopis ništa ne izmišlja preporučujući oblike – grješnik i strjelica, Vj., 3. ožujka, 2001., str. 12.

S. Babić strpljivo pojašnjava, obrazlaže, dokazuje, uvjerava, argumenti- ra, oprimjeruje... ova put o pisanju *je* iza pokrivenoga *r*, a na primjerima iz hrvat- skih književnika i na primjerima iz hrvatskih pravopisa. Iako su sadržaj članka i temeljne misli jasne iz naslova i podnaslova, ipak valja naglasiti da S. Babić upo- zorava da nam je naša književnojezična tradicija (i ne samo pravopisna) bila briž- no skrivana za suživota sa Srbima u Jugoslavijama i to tako da se jezik hrvatskih pisaca prekrajao (pa su *grješnici* postajali *grešnici*) da bi se doveo u suglasje sa srpskim, a o tom razdoblju kaže:

“...jer su lektori sigurno sprječavali i da izađu primjeri sa *je*, oni su čak i primjere tipa *grješnik, strjelica* koji su ionako bili napisani i već objavljeni, u novim izdanji- ma preokretali mrtvim piscima, a vjerojatno i živima u *grešnik, strelica*... Zato i sada kad se pozivamo na jezik pisca, treba paziti kojim se izdanje služimo.”

Jedno je sigurno – Hrvatski se pravopis nije pridružio dugom nizu krivotvoritelja hrvatske pisane baštine, usuprot, slijedeći pravopisna pravila Hrvatskoga pravo- pisa, svojoj smo baštini sve bliži. (S. H.)

129. G. Borić, Hrvatskom caruje lijevi terorizam, SD, 4. ožujka 2001., str.3. U članku se nalazi ovaj karakterističan odlomak (koji je i dijelom krupnoga pod- naslova):

“Međutim, za naše dežurne demokrate svako naglašenije izražavanje hrvatstva naprosto se proglašava ustaštvom. Posebno se to osjeća u intelektualnim krugovima, među onima koji nikako ne žele zaboraviti Jugoslaviju i jugoslavenstvo... Ponovno se snažnije javljaju za riječ ideolozi jugoslavenstva kao Predrag Matvejević i neprijatelji Katoličke crkve kao Slobodan Šnajder. Negatori hrvatskoga jezika kao neki Sinan Gudžević čak i u inozemstvu (konkretno u Berlinu) navijaju za rehabilitiranje srpskohrvatskog. Slavko Goldstein želi nametnuti svoj Pravopis Vladimira Anića i Josipa Silića s kojim se žele sačuvati oktroirani oblici srbohrvaštine tijekom obje Jugoslavije. (Inače, u inozemstvu se stalno priča kako u Hrvatskoj vlada antisemitizam, a jedan Židov kao Goldstein osnovao je jednu stranku, uređivao jedan elitni časopis i namjerava nagurati svoj Pravopis hrvatskom narodu, pa nedostaje samo da postane zagrebački nadbiskup kako bi se dokazalo da nije proganjan kao Židov.)”

Da u navedenom ima mnogo istine dokaz je to što je Sinan Gudžević napisao i ove riječi:

“Sastavljač basne (o Vuku Karadžiću i Srbima, nap. S. B.) mogao bi biti netko oko Stjepana Babića, gurua hrvatskog političkog vica. Lisičiti je njegov izraz za rovarenje protiv zajedničkoga jezika, na primjer: To nije bilo lako učiniti jer smo živjeli u prilikama kad se moralo kojekako lisičiti, kad smo se morali služiti raznim taktikama da bismo što uspješnije došli do cilja. Babić je, osim što je autor jedne otužne hrestomatije hrvatskih političkih viceva, još i akademik, te glavni urednik dušebrižničke tiskovine Jezik koju izdaje Hrvatsko filološko društvo. U toj neopisivoj tiskovini on zna često sam pisati i objavljivati i po 66% tekstova. Ćirilicom se, elem, rečena tiskovina malo ili nikako ne bavi, ali se zato bavi borbom za čišćenje hrvatskoga jezika. Ta se borba vodi pod izgovorom tzv. borbe protiv suvišnih i nepotrebnih tuđica. A pod tom borbom razumije se lov na tzv. srbizme. Srbizmi su riječi koje Babić i nekoliko njemu veleumnika proglašava za srbizme. Čim kerovi Babićevi nanjuše srbizam, Babić zapovijedi lektorima na televiziji, na radiju i po tisku da opale.” (GONG, 10, jesen/zima 2000./2001., str. 24.)

Time, a posebno *rovarenjem protiv zajedničkoga jezika* Gudžević je demaskirao sebe i GONG. Njegovi se stavovi vide i po tome što ga peku moji politički vicevi, iako zapravo nisu moji, ja sam ih samo skupio. (S. B.)

130. M. Moguš, Malo pomalo uvodili smo nova rješenja, podnaslov: Još o udaru na Hrvatski pravopis / Odgovor na članak Josipa Silića u Vjesniku od 1. ožujka / Da je Silić naveo naš predgovor, sve priče o našoj “nedosljednosti” ne bi imale smisla. Iz navedenih naših riječi jasno je da smo malo pomalo uvodili nova rješenja i uklanjali dvostrukosti / Mislim da je Anić–Silićev Pravopisni priručnik hrvatskog ili srpskog jezika u svom prvom, drugom i trećem izdanju nastavio tradiciju Novosadskoga pravopisa, Vj., 6. ožujka 2001., str. 13.

Autor odgovara na opširnu raščlambu Hrvatskoga pravopisa (pravopisnih dvostrukosti i promjena koja iz izdanje u izdanje unosi Hrvatski pravopis) koju je J. Silić objavio tjedan prije (vidi: 126.) Odgovara mu, između ostaloga, da se ne može tvrditi kako je dodatak *ili srpskoga* (u naslovu Pravopisnoga priručnika iz 1986.) dao izdavač kad je takav naslov nosilo i III. izdanje 1990. godine,

a što se tiče promjena u Hrvatskome pravopisu, one su u skladu s onim što je naznačeno u 4. izdanju i u skladu s naravi novih izdanja, kao što se i četvrto izdanje razlikuje od prethodnih. Svoju raspravu M. Moguš zaključuje riječima:

“Ovime je, bar što se mene tiče, novinska rasprava o troautorskom Hrvatskom pravopisu završena. Jer, bolje je sudjelovati u raspravi knjigom na knjigu nego bukom na buku.” (S. B.)

131. D. Brozović, Načelno o pravopisnim načelima, V, 8. ožujka 2001., str. 6.

D. Drozović navodi i obrazlaže sedam pravopisnih načela: fonetsko, fonološko, morfonološko, korienško ili etimološko, historijsko, arbitrarno (u smislu arbitrarnih propisa u pravopisu, a ne u smislu pravoga pravopisnoga načela) i ideografsko. (S.H.)

132. M. Jurišić, Pravopisne rasprave mogu početi doista tek sad!, nadnaslov:

Večernji list dobio prvi primjerak Anić–Silićeva Pravopisa hrvatskoga jezika, VL, 13. ožujka 2001., str. 15.

Novinarka izvješćuje čitatelje da je u redakciju Večernjeg lista stigao primjerak novotiskanoga i dugo očekivanoga Anić–Silićeva pravopisa. Čini da od žurbe da vijest čim prije krene u javnost, novinarka nije dobro pročitala Anić–Silićev pravopis jer tvrdi da propisuje znakoviti niz: *neću, strelica, zadaci* (za razliku od Babić–Finka–Moguševa *ne ću, zadatci, strjelica*). Točno je da propisuje *neću*, ali uz *zadaci* nudi i *zadatci*, a uz *strelica* i *strjelica*.

A to nije tako sitno da bi moglo biti ne spomenuto! (S.H.)

133. Stjepko Težak, Ne ću i neću, ŠN, 13. ožujka 2001., str. 12.

Autor navodi povijesne, gramatičke i didaktičke razloge zašto je bolje pisati *ne ću*, nego *neću*.

Povijesni je razlog taj što je u pisanoj hrvatskoj praksi 20. st. prevladavalo *ne ću*, a *neću* je bilo uvijek uz unitaristički i politički pritisak. Povijesni je razlog S. Težak bogato argumentirao i oprimjerio iz hrvatskih pisaca, pravopisa i gramatika. Gramatički je razlog u tom što su *ne* i *ću* dvije riječi koje se pojavljuju samostalno (dok se, primjerice u *nemoj* dio *moj* ne pojavljuje izvan sveze *nemoj*, ne pojavljuje se samostalno u značenju koje ima u *nemoj*): *ću* je glagol, a prema temeljnom se pravilu niječnica piše rastavljeno od glagola.

Didaktički razlog u svezi je s gramatičkim: ako se niječnica piše rastavljeno od glagola, onda je sastavljeno *neću* odstupanje i iznimka koju valja posebice pojašnjavati i učiti, a time se opterećuju učenici.

Prema tomu, zaključuje S. Težak, jedini je razlog za sastavljeno pisanje, psihološki, moć navike i ništa više. (S.H.)

134. I. Gajin, Piši onako kako misliš, a ne kako govoriš!, podnaslov: Senzacionalistički pristup Hrvatskom pravopisu određuju površnost, neistine i neznanja radi podizanja novinske tiraže – kaže Moguš. Stjepan Babić je izjavio kako iza

svih pravopisnih rješenja stoje isključivo stručni razlozi, a tek onda jezično-politički, Glas Slavonije, 14. ožujka 2001., str.15.

Prikaz predavanja uz predstavljanje Hrvatskoga pravopisa što su ga 13. ožujka S. Babić i M. Moguš održali na Pedagoškome fakultetu u Osijeku. Iznesene su uglavnom misli kao na predstavljanju Hrvatskoga pravopisa; kao u članku M. Moguša Udari na hrvatski pravopis, v: **88.** (S. B.)

135. (Hina), Mnogo buke, neistina i bezveznosti, nadnaslov: Babić i Moguš o reakcijama na peto izdanje Hrvatskoga pravopisa, NL, 14. ožujka 2001., str. 10.

Kratak izvještaj o predavanju uz predstavljanje Hrvatskoga pravopisa što su ga S. Babić i M. Moguš održali 13. ožujka na Pedagoškome fakultetu u Osijeku. (S.B.)

136. (Hina), Babić i Moguš o pravopisu, Vj., 14. ožujka 2001., str. 24.

Izvještaj kao i prethodni. (S.B)

137. M. Jurišić, Po Anić–Siliću piše i pisat će 90 posto Hrvata!, nadnaslov: Razgovor, Slavko Goldstein, izvršni urednik Anić–Silićeva pravopisa hrvatskoga jezika, podnaslov: Optužba pristalica Babić–Finka–Moguševa pravopisa da Anić–Silićev pravopis ne prekida novosadsku unitarističku tradiciju dokazuje da još živi političko etiketiranje, VL, 15. ožujka 2001., str. 16.

Cijeli je članak razgovor sa Slavkom Goldsteinom o novom pravopisu njegove izdavačke kuće: Anić–Silićevu. Kako se iz razgovora čini, S. Goldstein nastoji popraviti štetu koja je nastala time što Ministarstvo prosvjete nije dalo službeno odobrenje Anić–Silićevu pravopisu, kao što se očekivalo. Ipak, S. Goldstein naglašava da je dobio potporu Ministarstva kulture i Ministarstva znanosti – što je i istina, ali je riječ ponajprije o novčanoj potpori.

Tiskan u 4 000 primjeraka, na 970 str., Anić–Silićev pravopis tek je neobvezni priručnik. Opširnost mu S. Goldstein smatra prednošću nad supраниčkim pravopisom (što ne može biti točno jer je tolika pravopišćina posve nepraktična za uporabu – što zbog svoje stvarne težine, što zbog zbunjujućih i nejasnih rješenja koja su nastala naknadnim uvođenjem pravopisnih dvostrukosti), ali ipak odmah najavljuje sažeto i kratko izdanje za škole i “korespondente”. To je svoje svoje kraće izdanje i ostvario, nazvavši ga Pravopisni priručnik (kojega jezika ne piše). Prvo je izdanje Pravopisnoga priručnika iz 2003., u uredništvu Ljubice Jojić uz recenziju Ive Pranjkovića, dodatak Velikom rječniku hrvatskoga jezika (o tom rječniku u ovom Jezikovu broju piše Nataša Bašić). Drugo se izdanje iz 2004. besplatno dijelilo po kioscima kao poklon uz Jutarnji list. Priredila ga je Ljiljana Jojić, a stručno su surađivali Ljiljana Cikota, Ivo Pranjković i Vesna Zečević. Dakle, tko su autori Pravopisnih priručnika iz 2003. i 2004. u stvari i ne znamo, a čini se da i nije riječ o istim rješenjima kao u Anić–Silićevu pravopisu jer su oba Pravopisna priručnika bliža novosadarijama nego Anić–Silićev pravopis iz 2001.

Sa svojim se protivnicima S. Goldstein obračunava na prokušani način – nakon što je sebe proglasio žrtvom političkoga etiketiranja, Babić–Finka–Mogušev pravopis politički etiketira proglašavajući ga etimološkim i povezujući ga tako uz NDH.

Neobično je malo struke, a neobično mnogo politike u razgovoru sa S. Goldsteinom iako on vrlo odrješito tvrdi:

“Uopće, smiješno je iz pravopisnih dilema praviti veliku misu i veliki problem. Posrijedi je zaostatak političke infiltracije u pravopisnu materiju čega je svima dosta.”

Na kraju je razgovara pitanje o zaradi, a usporedba pravopisa s keksima – plijen:

“Znate, ne znam postoji li i jedan proizvođač kekša koji proizvodi kekse zato da ih proda i da izgubi uloženi novac. Tako i svaki izdavač koji proizvodi knjigu mora misliti na to da mu knjiga vrati novac...” (S.H.)

138. Z. Vidulić, Jedan ili dva pravopisa, podnaslov: *Uz tekstove Prisiljena tradicija* Nevena Jovanovića i *Moj hrvatski* Borisa Becka, Zarez br. 49., Z, 15. ožujka 2001., str. 46.

Iz podnaslova je jasno da se autor osvrće na članke objavljene u istim novinama mjesec dana prije (O Beckovu i Jovanovićevu pisanju vidi u komentaru N. Bašić u prošlom broju, članci **108.**, **114.**).

O tom kako se Beckovo izrugivanje uopće našlo u Zarezu Z. Vidulić kaže:

“Beck je svoj uradak... napravio toliko bezobzirno, da čovjeku padne na pamet da zaviri u impresum da bi vidio tko tako nešto može dopustiti, ali možda je on naprosto izigrao nečije povjerenje.”

Jovanovićevo izlaganje s osloncem na NDH Vidulić sažima rečenicama:

“Eto, tako treba! I mlad čovjek je naučio da treba spomenuti “korienski” pravopis i NDH iako baš promjene tipa *ne ću* i *pogrješka*, mislim, i nisu glavna karakteristika tog “korienskog” pravopisa. Glavno je nešto povezati s NDH i onda su uzaludna bilo kakva objašnjenja.”

Vidulićev je poziv na pravopisni dogovor, *zagrebački dogovor* (za razliku od Bečkog i Novosadskog), vrijedan pozornosti, a poglavito stihovi kojima podupire svoj prijedlog:

“Zašto bi to ikomu smetalo kad je pjesnik odavna o jeziku rekao: Po njemu si sve što jesi” (S.H.)

139. R. Dragojević, Fobija od srpskoga jezika dovela je do pravopisnog rata, podnaslov: Ako netko misli da će hrvatski jezik biti hrvatskiji onog trenutka kad bude različitiji od srpskoga jezika, u krivu je. Pogotovo ne treba inzistirati na što većoj razlici među njima, jer to nije rezoniranje jezikoslovca. Onaj tko tako misli služi se logikom maloga Ivice, NL, Tjedni kulturni prilog Mediteran, 18. ožujka 2001., str. 2. i 3.

Razgovor s J. Silićem u kojem Silić iznosi čitav niz netočnosti.

Kaže da se Anić–Silićev pravopis drži fonološkoga načela, a Babić–Finka–Mogušev pravopis da ima i primjesa morfonološkoga. Ne samo da ima primjesa, nego su autori izričito rekli da je njihov pravopis fonološko-morfonološki, jednako kao i Anić–Silićev, samo što se to stide reći jer je morfonološki pravopis po njima hrvatska sramota. No, tu su pravopisi isti, koliko Babić–Finka–Mogušev pravopis ima primjesa morfonološkoga načela, toliko ima i Anić–Silićev, i njihovo je *uzstrujni, uzšetati se* – morfonološko. Ako ćemo prizivati surječje kao što ga J. Silić priziva, onda se surječjem rješava i *uzstrujni, uzšetati se: ušetati se po sobi ili sobom/ušetati se u sobu*.

Govoreći o pisanju *neću*, kaže:

“Osim toga, postoji i kontinuitet pisanja sastavljenoga *neću*.”

Postoji, ali pitanje je od kada i zašto, a isto pitanje vrijedi i za *sport* za koji se u Anić–Silićevu pravopisu zalaže: N. Bašić jasno je i dokumentirano pokazala u Jeziku da je *šport* “izbačen” iz upotrebe nasilništvom protuhrvatskoga unitarizma; isto je i s rastavljenim *ne ću*.

Logika maloga Ivica na koju se J. Silić poziva pogađa upravo njega samoga kao što pokazuje njegov *djelovođa* i *vankučni* (iz pravopisnoga rječnika Anić–Silićeva pravopisa!) i srodne srpske riječi. Nije sramota srbizmu reći da je srbizam!

Što su tri izdanja Anić–Silićeva pravopisa izašla pod naslovom *ili srpskoga*, J. Silić kaže:

“To što se njegovi autori s time nisu slagali, nije pomoglo.”

Nije, kad se čak nisu usudili pokazali ni figu u džepu, jer da jesu, sada se ne bi morali izvlačiti na nametanje, a da im ništa nije nametnuto protiv njihove volje dokaz je i to što su čak i sami tvrdili da nastavljaju i srpsku tradiciju. Naveo sam to u prošlogodišnjem, lipanjskome Jeziku na str. 175.,³ pa bi opovrgao da je mogao. A da su sami natrpali svoj pravopis obiljem čistih srbizama, pokazao sam već, ali uklanjati iz hrvatskoga jezika riječi kao *djelovođa* i *vankučni* za Silića je posao maloga Ivica.

Nije ni istina da se Babić–Finka–Mogušev pravopis potpuno priklonio rješenjima poput *brjegovi*, niti u 5. izdanju imamo “ne cvjećarna nego cvjećarnica”, kako on kaže, a tako nismo imali ni u jednome izdanju.

Kad dokazuje tezu o stilskim vrijednostima, J. Silić ne zna Hrvatski pravopis ni točno pročitati, a kamoli shvatiti. Nije sramota davati višak obavijesti kad se riječ već navodi, jer kad J. Silić ne razumije pravopisna pravila, što će tek običan korisnik kad u Anić–Silićevu pravopisu nađe *djelovođa* ili *veleljepan* bez ikakve oznake i pojašnjenja? (S.B.)

Nastavit će se u sljedećem broju.

³ Misli se na Jezik iz 2000.